

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
завідувач кафедри

“ _____ ” _____ 20 _____ р.

ДИПЛОМНА РОБОТА
на здобуття освітньо-кваліфікаційного
рівня магістра

зі спеціальності 8.03050801 “**Фінанси і кредит**” за програмою:

«Фінансовий менеджмент»

за темою:

«Управління прибутком підприємства»

Виконавець:

студент ЦЗФН

(факультет)

Іщенко Ольга Володимирівна

(прізвище, ім'я та по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

Д.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Гончаренко Олена Миколаївна

(прізвище, ім'я та по батькові) /підпис/

Одеса 2015

ЗМІСТ

Стор.

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1.Сутність, функції та значення прибутку в умовах ринкової економіки.....	6
1.2.Управління прибутком на етапі його формування..	16
1.3 Управління прибутком на етапі його використання.....	24
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ТОРГІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ («ТАВРІЯ», «СІЛЬПО», «ФУРШЕТ»)	33
2.1. Особливості управління прибутком торговельних підприємств.....	33
2.2. Аналіз доходів і витрат як прямих чинників впливу на формування прибутку торговельних підприємств.....	42
2.3. Аналіз ефективності діяльності та управління використанням прибутку торговельних підприємств.....	48
РОЗДІЛ 3. ОПТИМІЗАЦІЯ РІШЕНЬ НА ЕТАПІ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛУ ПРИБУТКУ	61
3.1. Стратегія управління прибутком та шляхи її оптимізації для торговельних підприємств.....	61
3.2. Особливості обґрунтування управлінських фінансових рішень та вдосконалення управління прибутком підприємства на основі закордонного досвіду.....	72
ВИСНОВКИ	84
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	88
ДОДАТКИ	95

ВСТУП

Актуальність дослідження. Пріоритетним завданням розвитку економіки України є забезпечення стабільних темпів економічного зростання, що неможливо без ефективного функціонування фінансів підприємств. Фінанси підприємств, як основна ланка фінансової системи держави, відіграють вирішальну роль у розширеному відтворенні та його фінансовому забезпеченні. Прибуток підприємства є основною рушійною силою ринкової економіки. Для будь-якого підприємства він є основним джерелом власних фінансових ресурсів, засобом для забезпечення розширеного відтворення. Для держави прибуток підприємств є важливим джерелом надходжень коштів до бюджету, що дозволяє їй виконувати соціальні та економічні функції. Окрім того, прибуток підприємства виконує роль індикатора ефективності як виробничих процесів окремих підприємств, так і економіки країни в цілому. Все це зумовлює актуальність проблеми точного розуміння цієї категорії з метою поліпшення ефективності системи управління прибутком на підприємстві.

В умовах ринкової економіки формування та використання прибутку підприємства набуває особливого значення, оскільки держава не несе відповідальності за результати його фінансово-господарської діяльності. Особливої гостроти проблематика формування прибутку набуває в умовах невизначеності та глобальної фінансово-економічної кризи. Варіативність можливих критеріїв, підходів, важелів, інструментів, врахування широкого спектру чинників впливу, методології, спричиняють суттєві та принципові відмінності у формуванні прибутку підприємств. Насамперед, це пов'язано з наявністю різних підходів до тлумачення сутності формування та використання прибутку. З огляду на зазначене, актуальним постає необхідність поглиблення наукового дослідження вказаних процесів в умовах ринкової економіки як сукупності технологій.

Проблематикою формування, розподілу та використання прибутку, зокрема її теоретичними аспектами, займалися такі вітчизняні та зарубіжні науковці як Т. Мен, Д. Юм, Ж. Колбер та Й. Бехер, А. Сміт, К.Маркс, а також І. А. Акодіс, А. В. Бугай, В. З. Бугай, О. О. Гетьман, Г. Г. Кірейцев, Т. А. Краєва, О. О. Ланда, П. М. Марич, С. М. Онисько, Г. Б. Поляк, Р. Сайфуліна, А. Г. Семенов, Г. А. Семенов, В. Серединська, Т. О. Скрипко, В. М. Шаповал, Л. Шваб, Н. Ушакова, Н. Чумаченко, В. М. Шелудько.

Однак необхідно зазначити, що, незважаючи на значну кількість наукових праць та істотні досягнення в цій галузі, низка питань теоретико-методичного та практичного характеру з управління, формування, розподілу та використання прибутку на підприємстві залишається остаточно нерозв'язаною, потребує уточнень та розвитку, що і обумовлює проведення даного наукового дослідження. Залишаються дискусійними та такими, що не мають єдиного бачення підходи щодо визначення сутності та механізму формування прибутку підприємств в умовах ринкової економіки з позиції виокремлення технологій формування. Розвиток механізму управління прибутком підприємства в умовах кризових явищ потребує більш детальної систематизації як факторів впливу на процеси управління прибутком підприємств в Україні, так і тенденцій розвитку зазначених процесів. Тому тема дипломної роботи є актуальною.

Мета та завдання дослідження. Мета дослідження полягає в розробці на основі систематизації особливостей і проблем управління формуванням, розподілом і використанням прибутку торгівельних підприємств на прикладі ТОВ «ТАВРІЯ В», ТОВ «ФОЗЗІ-ФУД» і ПрАТ «ФУРШЕТ» аргументованої концепції механізму управління прибутком підприємства в Україні, що сприятиме максимізації позитивного фінансового результату, стабільному та ефективному функціонуванню окремих підприємств та реального сектору економіки країни в цілому.

Для досягнення мети дослідження в роботі були виконані наступні завдання:

- досліджені теоретичні основи сутності, функцій та значення прибутку в умовах ринкової економіки і управління прибутком на етапі його формування, розподілу та використання;

- проведений аналіз ефективності діяльності та управління формуванням, розподілом та використанням прибутку торговельних підприємств на прикладі ТОВ «ТАВРІЯ В», ТОВ «ФОЗЗІ-ФУД» і ПрАТ «ФУРШЕТ»;

- визначення шляхів вдосконалення управління прибутком підприємства на основі вітчизняного та закордонного досвіду.

Об'єкт и предмет дослідження. Об'єктом дослідження є економічні відносини, що виникають в процесі управління формуванням, розподілом і використанням прибутку торговельних підприємств на прикладі ТОВ «ТАВРІЯ В», ТОВ «ФОЗЗІ-ФУД» і ПрАТ «ФУРШЕТ». Предметом дослідження виступають механізми управління формуванням і раціональним розподілом та використанням прибутку підприємств в умовах ринкової економіки.

Методи дослідження. При написанні дипломної роботи нами були використані такі методи дослідження: статистичний, монографічний, історичний, нормативний, табличний, аналітичний.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою для вивчення та аналізу даної теми виступили базові підручники з фінансового менеджменту, фінансового аналізу та фінансової діяльності суб'єктів підприємництва, дані бухгалтерського обліку, наукові праці і монографії вітчизняних і зарубіжних економістів, статті фахових видань, інформація з мережі Інтернет, а також публічна фінансова звітність підприємства ТОВ «ТАВРІЯ В», ТОВ «ФОЗЗІ-ФУД» і ПрАТ «ФУРШЕТ».

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі проведено теоретичне дослідження та розробленні практичні рекомендації щодо удосконалення інструментарію управління прибутком підприємств роздрібною торгівлі на прикладі таких підприємств як ТОВ «ТАВРІЯ-В», ТОВ «ФОЗЗІ-ФУД», ПрАТ «ФУРШЕТ». Проведене дослідження є підставою для таких висновків:

1. Детермінантами стабільного розвитку зазначених підприємств є зростання результативності та прибутковості їх діяльності, конкурентоспроможності, платоспроможності та ринкової вартості. Тому необхідним і першочерговим завданням забезпечення економічного розвитку підприємств роздрібною торгівлі є формування ефективного механізму управління прибутком, що слугує не лише джерелом фінансування їх розвитку та стимулом діяльності, а й рушійною силою зростання національної економіки та суспільства загалом.

2. Дослідження теоретичних підходів до управління прибутком підприємств торгівлі дозволило детермінувати їх особливості та розробити концептуальний підхід до управління прибутком, що базується на вартісно-орієнтованому підході. Практична реалізація вартісно-орієнтованого підходу здійснюється шляхом формування на підприємстві механізму управління прибутком. Останній характеризується складністю структури, зумовленої значною кількістю різноманітних елементів та складними взаємозв'язками між ними, а також динамічністю, що проявляється у постійних змінах стану елементів залежно від зміни умов зовнішнього середовища, цілей підприємства та спонукальних мотивів його діяльності.

3. Нами було проведено оцінювання прибутку досліджуваних підприємств, що дозволило встановити їх особливості та проблеми.

4. На основі застосування принципу узгодження інтересів найбільш зацікавлених груп впливу на функціонування торговельного підприємства (акціонери, топ-менеджмент, персонал) нами пропонується концептуальний

підхід до визначення цілей та стратегічного управління прибутком торговельного підприємства. Реалізація такого підходу можлива шляхом імплементації та ефективної взаємодії механізмів дивідендної політики торговельного підприємства, політики капіталізації прибутку та політики мотивації персоналу через участь у прибутках підприємства.

5. Доведено, що ефективність дивідендної політики торговельного підприємства безпосередньо залежить від того, чи призведе збільшення виплат дивідендів до зростання ринкової вартості торговельного підприємства та надходження додаткових інвестицій.

6. Запропоновано методичний підхід до оцінювання приросту економічного прибутку підприємств торгівлі та їх ринкової вартості на основі розрахунку показника доданої економічної вартості торговельного підприємства. Запропонований методичний підхід адаптовано до використання в українській практиці та апробовано на досліджуваних підприємствах.

7. Визначено сутність шести базових підходів до реалізації вартісно-орієнтованої моделі управління прибутком досліджуваних підприємств торгівлі: підтримки досягнутого рівня капіталізації підприємства, інвестування, збільшення частки ринку та максимізації прибутку, оптимізації структури капіталу, стабілізації, виживання. Для прийняття обґрунтованого рішення про вибір одного з підходів до реалізації в підприємстві запропоновано використання тривимірної матриці «економічна додана вартість підприємства – прибутковість капіталу – прибуток».

Слід зазначити також, що важливою метою управління формуванням прибутку є виявлення основних факторів, що визначають його кінцевий розмір, і пошуку резервів подальшого збільшення його суми. Факторів зростання прибутку дуже багато, їх можна класифікувати за різними критеріями. У загальному вигляді можна виокремити фактори, що безпосередньо впливають на розмір прибутку:

товарооборот, товарні запаси (їх структура й асортимент), ціна товарів (купівельна та ціна продажу), витрати на продаж. Кожного з досліджуваних підприємств рекомендуємо:

- збільшення товарообороту;
- оптимізацію товарних запасів;
- удосконалення управління ціною товарів;
- оптимізацію витрат.

На нашу думку, основними шляхами покращення цільової структури використання прибутку підприємства є:

- визначення пріоритетного напрямку використання прибутку – капіталізації коштів, що зумовить подальший розвиток підприємства та покращення фінансових результатів від його діяльності;
- розрахунок оптимального розміру резервного фонду та скерування коштів на його збільшення;
- оптимізація коштів, що спрямовуються в інші цільові фонди та на інші цілі;
- забезпечення умов діяльності підприємства за яких прибуток, який підлягає розподілу підприємства, не буде використовуватися для сплати підприємством штрафних санкцій;
- складання детального плану використання та розподілу прибутку підприємства з визначеними датами та конкретним кошторисом;
- проведення чіткого контролю за виконанням поставлених завдань у плані використання та розподілу прибутку;
- проведення економічної роботи щодо аналізу динаміки та чинників отриманих прибутків у базовому періоді, виявлення резервів, що сприятимуть максимізації прибутку.

Окрім перелічених вище рекомендацій щодо удосконалення управління прибутком, безпосередньо, для досліджуваних підприємств приведемо наступні рекомендації з управління формуванням, розподілом та використанням прибутку.

Для ПрАТ «Фуршет» для виходу з фінансової кризи необхідно виробити загальну стратегію фінансового оздоровлення.. До основних напрямів фінансової стабілізації належать такі:

1. Оптимізація структури активів. Вона передбачає раціональне розміщення капіталу, передусім власного, в активах. Частку необоротних активів і обігових коштів доцільно довести до оптимального їхнього обсягу, зумовленого бізнес-планом.
2. Збільшення обсягу і частки власних коштів в обігу шляхом як додаткового залучення в обіг власного капіталу, так і підвищення ефективності його використання у процесі кругообігу цих коштів.
3. Зменшення витратомісткості обігу: необхідно налагодити економічно обґрунтоване планування витрат, збалансувати витрати з прогнозованими доходами із таким розрахунком, щоб підприємство отримувало прибуток, достатній для самофінансування. Одночасно слід налагодити постійний контроль за дотриманням кошторису витрат, шукати шляхів можливого зниження рівня витрат.

Для ТОВ «ФОЗЗІ-ФУД»:

- пошук нових джерел формування позикового капіталу (в 2014 році майже весь прибуток від операційної діяльності був витрачений на погашення процентів за позиками);
- пошук постачальників, які будуть згодні на оплату товарів, після їх реалізації в мережі «СІЛЬПО»;
- при розподілі чистого прибутку більше коштів відраховувати на соціальні пакети.

Для ТОВ «ТАВРІЯ В»

- вдосконалення формування прибутку: широке використання сучасних методів залучення клієнтів для збільшення обсягів товарообороту;
- вдосконалення розподілу: нерозподілений прибуток використовувати для реінвестицій з ціллю збільшення власного оборотного капіталу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азаренкова Г.М. Фінанси підприємств [Текст] / Г.М. Лазаренкова, Т.М. Журавель, Р.М. Михайленко: Навч. посіб. для самост. вивчення дисципліни. — 3-тє вид., випр. і доп. — К.: Знання-Прес, 2009. — 299 с. — С. 77-94.
2. Агапова И.И. История экономической мысли: курс лекций [Текст] / Агапова И.И. — М.: ЭКМОС, 1998. — 248 с.
3. Апопій В. В. Організація торгівлі : підручник [Текст] / [В. В. Апопій, І. П. Міщук та ін. ; за ред. Апопія В. В.]. — [3-тє вид.]. — К. : Центр навчальної літератури, 2009. — 632 с.
4. Бабіч В. В. Удосконалення обліку формування, розподілу й використання прибутку [Текст] / В. В. Бабіч, А. М. Поддєрьогін // Фінанси України. — 2012. — № 2. — С. 103 – 110.
5. Бандурка О.М. Фінансова діяльність підприємства [Текст] / О.М. Бандурка, М.Я. Коробів, П.І. Орлів. - К. Либідь, 2003. - 335 с.
6. Білик М.Д. Управління фінансами державних підприємств [Текст] / М.Д. Білик. — К: Знання, КОО. — 1999. — 312 с.
7. Бланк И.А. Управление прибылью [Текст] / И.А. Бланк -К.: Ника-Центр, Эльга, 2002.-752с.
8. Блонська В. І. Вдосконалення формування та використання прибутку підприємства [Текст] / В. І. Блонська, О. І. Вужинська // Науковий вісник НЛТУ України. — 2008. — № 18.1. — С. 122–128
9. Бовш Л.А. Методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни «Економіка підприємства» для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності менеджмент організацій [Текст] / Л.А. Бовш. — Київ : МАУП, 2010. — 264 с.
10. Бойчик І. М. Економіка підприємства : навчальний посібник [Текст] / І.М. Бойчик. — К. : Атіка, 2004. — 480 с.
11. Боднарюк В. А. Вартісно-орієнтований підхід до управління прибутком торговельного підприємства як засіб підвищення його капіталізації [Текст] /

- В. А. Боднарюк // Вісник Львівської державної фінансової академії : зб. наук. праць. – Львів : ЛДФА, 2011. – № 21. – С. 284-289.
12. Боднарюк В. А. Моделювання процесів управління прибутком торговельного підприємства [Електронний ресурс] / В. А. Боднарюк // Проблеми системного підходу в економіці. – К. : НАУ, 2012. – № 1. – [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/e-journals/PSPE/2011_1/index.html.
13. Боднарюк В. А. Проблеми розрахунку прибутку торговельного підприємства [Текст] / В. А. Боднарюк // Економічний і соціальний розвиток України в ХХІ столітті: національна ідентичність та тенденції глобалізації : зб. тез доповідей VII Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених 25-26.02.2010 р. – Тернопіль : Видавництво ТНЕУ, 2010. – Ч. 1. – С. 299-301
14. Бочаров В. В. Финансовое моделирование: Учеб. Пособие [Текст] / В.В. Бочаров – СПб.: Питер, 2000.– 208 с.
15. Брігхем Є.Ф. Основи фінансового менеджменту: підручник [Текст] / Є.Ф. Брігхем; пер. з англ. – К.: Молодь, 1997. – 1000 с.
16. Булонська В.І. Прибуток підприємства та чинники, які впливають на його розвиток / В.І. Булонська, Ю.Б. Турчиняк. [Електронний ресурс]. Режим доступу:http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltsu/16_7/272_Blonska_16_7.pdf
17. Бутук А.И. Экономическая теория: [Учеб. пособие.] [Текст] / А.И. Бутук. – [2-е изд., перераб. и доп.] / – К.: Вікар, 2003. – 668 с.
18. Великий тлумачний словник сучасної української мови [Текст] / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. : Ірпінь: ВТФ «Перун», 2003. – 1440 с.
19. Голов С. Ф. Управлінський облік [Текст] / С. Ф. Голов – К. : Лібра, 2008. – 704 с.
20. Господарський кодекс України: станом на 01 січня 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/514-17>

21. Дайле А. Практика контролинга [Текст] / А. Дайле ; [под. ред. и предисл. М. Л. Лукашевича, Е. Н. Тихоненковой ; пер. с нем.]. – М. : Финансы и статистика, 2001. – 336 с.
22. Кальмук Н.В. Управління прибутком підприємства у сучасних умовах / Н.В. Кальмук, С.Т. Дуда [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/15_5/254_Kamalczuk_15_5.pdf
23. Классика экономической мысли. Сочинения: [Текст] / (В. Петти, А. Смит, Д. Рикардо, Дж. Кейн, М. Фридмен). – М.: ЭКСМО –Пресс, 2000. – 896 с.
24. Кобець А.О. Формування механізму управління прибутком підприємств в умовах ринкової економіки: автореф. на здоб. наук. ступ. к-та економ. Наук [Текст] / А.О. Кобець — Донецький національний університет. — Донецьк. — 2008. — 21 с.
25. Ковалев В.В. Финансы предприятий: учеб. пособ. [Текст] / В.В. Ковалев, Вит. В. Ковалев. – М.: ООО “ВИТ + РЭМ”, 2002. – 352 с.
26. Ковалюк О.М. Фінансовий механізм організації економіки України (проблеми теорії і практики): монографія [Текст] / О.М. Ковалюк. – Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2002. – 396 с.
27. Коупленд Т. Стоимость компаний. Оценка и управление. [Текст] / Т. Коупленд, Т. Коллер, Дж. Муррин. – Москва: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2005. – 576 с.
28. Кенэ Ф. Избранные экономические произведения [Текст] / Кенэ Ф.; пер. с фр. - М.: Соцэкгиз, 1960. – 551 с.
29. Литвин Б.М. Економіко-аналітична діяльність в організації : підручник [Текст] / Б.М. Литвин. – К. : «Хай-Тек Прес», 2009. – 423 с.
30. Лихолат С.М. Економічна сутність прибутку підприємства / С.М. Лихолат, П.Р. Маделик. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/16_2/186_Lycholat_16_

31. Макконел К.Р. Экономикс: принципы, проблемы, политика [Текст]/ К.Р. Макконел, С.Л. Брю. – М.: ИНФРА-М, 2003. –972с.
32. Маркс К. Капитал. Критика политической экономии. – М.: Политиздат, 1984. – Т.2., Кн. 2. Процесс обращения капитала [Текст] / Под ред. Ф. Снгельса. – 650 с.
33. Міль Дж. С. Основы политической экономии [Текст] / Пер. с англ. – М: Прогресс, 1986. – Т. 2. – 300 с.
34. Маршалл А. Принципы политической экономии [Текст] / А. Маршалл. - Москва: Директмедиа Пабблишинг. 2007. – 993с.
35. Мочерний С.В. Економічна теорія: [посібник для студентів вищих закладів освіти] [Текст] / С.В. Мочерний – К.: Видав. Центр “Академія”, 2005. – 640 с.
36. Найт Ф. Риск, неопределенность и прибыль [Текст] / Ф. Найт ; [пер. с англ. М. Каждана]. – М. : Дело, 2003. – 359 с.
37. Нагайчук В.В. Показники оцінки якості прибутку підприємства та їх залежність від обраної стратегії / В.В. Нагайчук. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchtei/2011_2_1/NV-2011-V2_23.pdf
38. Ногіна С. Шляхи вдосконалення формування та розподілу прибутку [Текст] / С. Ногіна, М. Свиридова // Економічний аналіз. – 2011. – Вип. 8. – Ч. 2. – С. 283-285.
39. Онисько С.М. Фінанси підприємств: підруч. [для студ. вищих навч. закл.] [Текст] / С.М. Онисько, П.М. Марич. – 2-ге видання, виправлене і доповнене. – Львів: «Магнолія Плюс», 2006. – 367 с.
40. Осипов М.А. Современные механизмы управления предприятием и измерения его деятельности [Текст] / М.А. Осипов // Финансы: Сборник статей.- М.: Компания Спутник +, 2002. – С. 95-126.
41. Основи економічної теорії: [Підручник] [Текст] / [О.О. Мамалуй, О.А. Гриценко, Л.В. Гриценко, Г.Ю. Дарнопих та ін.; за заг. ред. О.О. Мамалуй]. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 480 с

42. Павлишенко М.М. Значення прибутку підприємства в ринковій економіці / М.М. Павлишенко, Л.А. Сивуля. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/
43. Панков В. А. Управління вартістю компанії на основі ціннісного підходу [Текст] / Панков В. А., Чумаченко М. Г.// Фінанси України. – 2004. - №2. – С. 66-80.
44. Панченко І.А. Функції прибутку: значення для забезпечення економічного розвитку суб'єктів господарювання [Електронний ресурс] / І.А. Панченко. – Режим доступу : <http://eztuir.ztu.edu.ua/3475/1/71.pdf>.
45. Панченко І. А. Класифікація прибутку для цілей бухгалтерського обліку, аналізу та контролю: критичний аналіз існуючих підходів [Текст] / І. А. Панченко // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. – Вип. 1 (22). – С. 224 – 236.
46. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main>
47. Продіус О.І. Стратегічне планування як ефективний управлінський інструмент щодо підвищення прибутковості підприємства [Текст] // Тези II міжнародної науково-методичної конференції «Моделювання економіки: проблеми, тенденції, досвід», Тернопіль, 06–08 жовтня 2011 р. – Тернопіль, 2011. – С. 35–37.
48. Савчук В. П. Финансовый менеджмент предприятий [Текст]: прикладные вопросы санализом деловых ситуаций / В. П. Савчук. – К.: Изд. дом «Максимум», 2004 – 600 с.
49. Самуельсон Пол Э. Экономика [Текст] / Пол Э. Самуельсон, Вильям Д. Нордхауз ; пер. с англ. – 16-е изд. – М. : Вильямс, 2000. – 688 с.
50. Серединська В.М. Економічний аналіз : навчальний посібник [Текст] / В.М. Серединська, О.М. Загородна, Р.В. Федорович. – Тернопіль : Видавництво Астон, 2010., 344 с.

51. Семенов Г. А., Бугай В. З., Семенов А. Г., Бугай А. В. Фінансове планування і управління на підприємствах. Навчальний посібник. [Текст] – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 432 с.
52. Семерунь Л. В. Ефективність управління фінансовими результатами торговельних підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами» [Текст] / Л. В. Семерунь. - Донецьк, 2011. – 20 с.
53. Скрипко Т. О., Ланда О. О. Менеджмент. Навчальний посібник. [Текст] – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 176 с.
54. Сміт. А. Исследования о природе и причинах богатства народов [Текст] / Примеч. Бентама, Планки, Буханана, Милля, Рикардо и Тюрго: Пер. П.А. Бтбитков. – СПб: Типография И.И. Глазунова. 1866. – Т.1. – 496 с.
55. Сулевський В. В. Використання матриці «вартість – прибутковість» для управління підприємствами плодоовочевої консервної промисловості [Текст] / В. В. Сулевський // Економіка харчової промисловості : науковий журнал. – 2011. – № 1. – С. 21-27.
56. Сэй Ж.Б. Трактат по политеской экономии. [Текст] / Сей Ж.Б. – М.: Дирет – Медиа, 2007. – 67 с.
57. Ткаченко Є. Ю. Сучасні підходи до управління прибутком промислового підприємства [Текст] / Є. Ю.Ткаченко // Гуманітарний вісник ЗДІА. – 2011. – № 47. – С. 270 – 276.
58. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання [Текст]: навч. посібник / О.О. Терещенко. - Мін-во освіти і науки України; КНЕУ. - К.: КНЕУ, 2007. - 554с.
59. Фінансова діяльність підприємства: [підручник] [Текст] / О. М. Бандурка, М. Я. Коробов, П. І. Орлов, К. Я. Петрова. – Либідь, 1998. – 312 с.
60. Финансовый менеджмент: Учебник для вузов[Текст] / Г. Б. Поляк, И. А. Акодис, Т. А. Краева и др.; Под. ред. проф. Г. Б. Поляка. – М.: Финансы, ЮНИТИ, 1997. – 518 с.

61. Фінанси підприємств: Підручник [Текст] / Керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А.М.Поддєрьогін. — 3-тє вид., перероб. та доп. — К.: КНЕУ, 2001. — 460 с.
62. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник: [Текст] / За ред. проф. Г. Г. Кірейцева. — Київ: ЦУЛ, 2002. — 496 с.
63. Хавтур О.В. Фінансові потоки страхових компаній в умовах трансформації економіки України: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук [Текст] / О. В. Хавтур. — Тернопіль: Тернопільська академія народного господарства, 2004 — 25 с.
64. Худа В. В. Управління прибутком торговельних підприємств : дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.00.04 [Текст] / Худа Валентина Валентинівна. — К., 2007. — 199 с.
65. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент: Підручник [Текст] — К.: Знання, 2006. — 439 С.
66. Чорна О. М. Механізм управління прибутком підприємства в Україні [Текст] / О. М. Чорна, О. О. Мацнева // Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції. — 2012. — № 1. — С. 30 — 35
67. Smida [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://smida.gov.ua>